

VOORSTEL AB

DATUM AB VERGADERING : 16 oktober 2018
PORTEFEUILLEHOUDER : H.H.G. Dijk
REGISTRATIENUMMER : Z/18/022382-98074
OPSTELLER : Jurrie van Keulen, telefoonnummer +31882331631

CATEGORIE: hamerstuk

 uw waterschap

ONDERWERP

Rapport voor de publieke zaak van de Raad voor het Openbaar Bestuur

VOORSTEL

1. Kennis nemen van het rapport en de opgestelde notitie zoals deze onder de toelichting van dit voorstel is opgenomen;
2. De reactie toezenden aan de Unie van Waterschappen.

SAMENVATTING

De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in dit voorjaar het rapport 'Voor de publieke zaak' uitgebracht. In dit rapport wordt een advies uitgebracht aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de aantrekkelijkheid van het ambt van de decentrale volksvertegenwoordigers. In een korte notitie is een ad-hoc werkgroep vanuit het Algemeen Bestuur ingegaan op de aanbevelingen uit dit rapport. De intentie is de Unie van waterschappen op de hoogte te stellen van uw standpunt over deze aanbevelingen.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN

In het Fractievoorzittersoverleg is tweemaal dit rapport aan de orde geweest. Afsproken is om de opgestelde notitie in het Algemeen Bestuur van 16 oktober aan de orde te stellen.

OMGEVING EN PARTNERS

Dit rapport is uitgebracht door en onder verantwoordelijkheid van de ROB.

FINANCIEN

Niet van toepassing

TOELICHTING

Zie opgestelde notitie waarvan de tekst hieronder integraal is opgenomen.

Korte notitie Rapport Raad voor het Openbaar Bestuur 'Voor de publieke zaak'.

Opstellers: mevr. drs. M. Wichard, mevr. F. Le Clercq-Westhuis, de heren mr. C.J. netjes en J. van Keulen.

Aanleiding

De Raad voor het Openbaarbestuur (ROB) heeft in dit voorjaar het rapport 'Voor de publieke zaak' uitgebracht. In dit rapport adviseert de ROB de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de aantrekkelijkheid van het ambt van de decentrale volksvertegenwoordiger. Dit rapport is ter kennisname toegezonden aan het fractievoorzittersoverleg van 8 mei 2018. Gevraagd is om dit rapport op de agenda van het Algemeen Bestuur te plaatsen. Het gehele rapport is als bijlage 1 bij deze vergaderstukken opgenomen. Vanuit het fractievoorzittersoverleg zijn mevr.

Marion Wichard, mevr. Femmy Le Clercq-Westhuis en de heer Clazinus Netjes gevraagd om te zorgen voor de voorbereiding van een inleidende tekst op dit rapport. De onderstaande inleidende tekst is besproken in het Fractievoorzittersoverleg van 4 oktober 2018. Daarin is gevraagd om dit onderwerp aan de orde te stellen in de AB-vergadering van 16 oktober 2018.

Algemene opmerking

Opvallend is dat het rapport hoofdzakelijk aandacht besteed aan de positie van de leden van de gemeenteraden. Veel minder voor de positie van Provinciale Statenleden en nauwelijks aandacht voor waterschapsbestuurders. Op de specifieke functionele democratievertegenwoordigers die opereren in een monistisch stelsel wordt niet ingegaan. De doelgroep waterschappen behoort beter in beeld te worden gebracht en de adhoc-werkgroep (verder werkgroep genoemd) vindt dat hier een rol voor de Unie van waterschappen is weggelegd.

Aanbevelingen van het Rapport 'Voor de publieke zaak'

Het rapport telt 33 bladzijden. De werkgroep beperkt zich tot de aanbevelingen om de aantrekkelijkheid van het ambt te verhogen zoals die op bladzijde 20 zijn opgenomen. De werkgroep heeft naast de eerder genoemde algemene opmerkingen de volgende opmerkingen ten opzichte van deze aanbevelingen en spitst die, waar mogelijk, toe op ons/het waterschap. Blauw gearceerd de aanbevelingen vanuit het rapport met daaronder de opmerkingen van de werkgroep:

Aan decentrale volksvertegenwoordigingen:

1. Wees lekenbestuur, leg het accent van de werkzaamheden bij de rol van volksvertegenwoordiger en besteed maximaal 8 tot 12 uur per week aan de nevenfunctie.

Toelichting: decentrale volksvertegenwoordigers en volksvertegenwoordigingen kunnen effectiever met hun schaarse tijd omgaan. Bijvoorbeeld:

- door op hoofdlijnen te (blijven) sturen en details aan de professionals over te laten;
- door minder het werk van het dagelijks bestuur over te doen;
- door niet alle dossiers bij te houden, maar keuzes te maken;
- door rapporteurs aan te wijzen die bepaalde onderwerpen voor hun rekening nemen;
- door zich meer te richten op de toegevoegde waarde van de volksvertegenwoordiging.

Ad 1. Op hoofdlijnen eens met deze aanbeveling. De werkgroep wijst op de controlerende taak die een algemeen bestuur heeft. Dat vraagt in een aantal gevallen meer op de hoogte te zijn van inhoud en details, anders gezegd het blijft zoeken naar de balans 'dichtbij' en 'op afstand'. De benaming lekenbestuur kan een negatief beeld geven, namelijk bestuurd worden door mensen die van een bepaald vak weinig of geen verstand heeft (volgens Van Dale) Veel beter is om te spreken van het besturen in de rol van volksvertegenwoordiger.

2. Geef het goede voorbeeld: laat de aantrekkelijke kanten zien van het functioneren van een decentrale volksvertegenwoordiging en vermijd negatieve beeldvorming.

Toelichting: in de meeste gevallen doen decentrale volksvertegenwoordigingen goed en belangrijk werk en dat moet worden verteld. Soms zijn decentrale volksvertegenwoordigingen weleens te veel met zichzelf bezig, te veel versnipperd en er is te veel politiek gedoe over incidenten. Afstotend voor politiek geïnteresseerden, waar enthousiasmering geboden is.

Ad 2. Eens met de aanbeveling om het goede voorbeeld te geven.

Binnen het waterschap is er veel aandacht voor het in contact komen en blijven met de omgeving. Het ene AB-lid c.q. fractie (1 of meer personen) heeft daarvoor ook meer tijd en energie beschikbaar dan een ander AB-lid. Er is aandacht voor het in beeld brengen van het waterschap buiten de verkiezingstijd om. Communicatie is een belangrijk onderdeel van het waterschapswerk zowel algemeen, bij educatie en bij de projecten. Het instituut waterschap is vaak nog onzichtbaar (zie ook het Oeso-rapport). Buiten de verkiezingsperiode behoren de bestuurders het waterschap beter voor het voetlicht brengen en aangeven dat de waterschappen democratisch gelegitimeerde

bestuursorganen zijn. Beter contact met de inwoners kan bijvoorbeeld ook door het instellen van een tijdelijk klankbord/platform uit verschillende geledingen in ons werkgebied. Hiervoor bestaan verschillende mogelijkheden. Dus naast de direct betrokkenen bij een specifiek project. Op vele fronten, landelijk en regionaal, wordt geprobeerd de zichtbaarheid te vergroten. Natuurlijk kan dat op onderdelen worden verbeterd.

Het werven van nieuw talent is continue belangrijk om ook in het waterschapsbestuur voldoende kwalitatieve bestuurders te houden en te krijgen. Ook het waterschapsbestuur verdient het om een goede afspiegeling van de maatschappij te zijn. Nieuwe initiatieven en experimenten behoren positief te worden benaderd.

3. Laat de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van waterschappen meer en beter ondersteunen.

Toelichting: verminder de werklast van decentrale volksvertegenwoordigingen door professionele ondersteuning van griffie en rekenkamer gericht in te zetten. Bijvoorbeeld:

- door agenda's en stukkenstromen beter door griffies te laten beheren;
- door de rol van de volksvertegenwoordiging in bestuurlijke processen (regionalisering, samenwerking) beter door griffies te laten bewaken;
- door griffies initiatieven te laten ontwikkelen voor vernieuwende democratische processen;
- door onderdelen van de controlerende rol van de volksvertegenwoordiging over te laten aan rekenkamers, zoals onderzoek naar en informatievoorziening over complexe dossiers, de effecten van beleid en de inzet van middelen;
- door griffies en rekenkamers toe te rusten met toereikende middelen en menskracht.

Werk kan ook uit handen worden genomen door meer fractieondersteuning. Ook de dagelijks besturen kunnen bijdragen aan een goede ondersteuning, door meer en betere facilitering te bieden.

Ad 3. In het algemeen wordt dit advies onderschreven door de werkgroep.

Binnen de werkgroep bestaan wisselende opvattingen over het instellen van een rekenkamer bij een waterschap of dat volstaan kan worden met een rekenkamercommissie.

Het waterschap Drents Overijsselse Delta kent, naast de secretaris-directeur een aantal bestuursadviseurs die onder andere zorgen voor advisering en ondersteuning van de verschillende bestuursorganen en bestuurders. Dit heeft griffie-achtige kenmerken. Dit kan verder uitgebouwd worden om bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen en activiteiten op te pakken indien daar behoefte aan bestaat. Een goed moment lijkt om met het nieuwe bestuur na de verkiezingen in 2019 verder het gesprek hierover aan te gaan.

4. Zorg voor voldoende opleidingsbudget en maak gebruik van scholingsaanbod.

Toelichting: decentrale volksvertegenwoordigingen doen zichzelf te kort wanneer niet voldoende opleidingsbudget wordt begroot of scholingsaanbod onbenut blijft. Democratie is de investering waard.

Ad 4. Het opleidingsbudget en scholingsaanbod moet worden opgepakt in Unieverband.

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta kent ook voor bestuursleden een opleidingsbudget met daarnaast een fractiekostenregeling. Geadviseerd wordt dit beter te benutten en hierover meer te communiceren waarvoor dit gebruikt kan worden. De bestuursleden wordt geadviseerd hier dan ook daadwerkelijk gebruik van te maken.

5. Aan de Minister van BZK: Pas de regeling voor vergoedingen voor gemeenteraadsleden aan. Verhoog

de vergoeding voor gemeenteraadsleden van gemeenten tot 24.000 inwoners. Verlaag op termijn de vergoeding voor gemeenteraadsleden van gemeenten met bijvoorbeeld meer dan 100.000 inwoners.

Toelichting: het verschil in beloning tussen gemeenteraadsleden van verschillende gemeentegrootte is te groot, de vergoeding voor werkzaamheden van gemeenteraadsleden in kleine gemeenten is onevenredig laag. De Raad denkt aan een bandbreedte tussen de 750 tot 1.500 euro per maand voor de vergoeding van werkzaamheden. De Raad realiseert zich dat minder tijdsbesteding een proces is van jaren. Maar op termijn zou het ook in grote gemeenten moeten kunnen om de nevenfunctie van volksvertegenwoordiger in te vullen met minder uren. De Raad adviseert om op termijn de vergoeding voor gemeenteraadsleden van gemeenten met bijvoorbeeld meer dan 100.000 inwoners te verlagen. Dat kan stapsgewijs per bestuursperiode, te beginnen in de periode 2022-2026.

Ad 5. Deze aanbeveling is specifiek voor gemeenten en gericht aan de Minister van BZK. Hieraan wordt toegevoegd dat de Vereniging van Waterschapsbestuurders is geconsulteerd over het conceptbesluit rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Deze belangengroep heeft eind mei 2018 gereageerd richting de Minister van BZK. Voor elke waterschapsbestuurder is het relevant om lid te worden van de Waterwijzer (vereniging van waterschapsbestuurders). De werkgroep doet nog eens nadrukkelijk de aanbeveling om lid te worden van deze vereniging. Opgemerkt wordt dat op basis van artikel 3.9 Waterschapsbesluit het waterschap de contributie vergoedt van deze beroepsvereniging.

Zwolle, 5 oktober 2018

BIJLAGEN

1. Rapport ROB 'Voor de publieke zaak'.

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
ir. E. de Kruijk

de dijkgraaf,
ir. H.H.G. Dijk